

NOVÉ TRENDY v OBLASTI HORMONÁLNEJ ANTIKONCEPCIE

Spomedzi všetkých antikoncepčných metód je hormonálna antikoncepcia najspôhlivejšia (Pearlov index 0,1 – 3; pri pravidelnom užívaní má 99,7% účinnosť). Aj preto jej odborníci venujú veľkú pozornosť počas celých 60 rokov od jej vzniku. V týchto dňoch však dochádza k podstatnému prelomu v oblasti hormonálnej antikoncepcie za posledných 30 rokov.

a jadrový estrogénový receptor, estetrol účinkuje len na jadrový receptor, zatiaľ čo membránový blokuje. Preto pôsobí odlišne v rôznych tkanivách podľa toho, aké receptory sa v nich nachádzajú. Tým, že ide o takto selektívny estrogén, má požadovanú estrogénovú aktivitu, ktorá pôsobí antikoncepčne, ale má menšie riziko nežiaducich účinkov.

Ďalšie výhody estetrolu:

- 1 Má veľmi dlhý polčas rozpadu, takže účinok je dostatočne dlhý a preto je možné ho ľahko využiť v liekoch, ako napríklad v HAK.
- 2 Nekonvertuje na estriol alebo estradiol, teda nevznikajú metabolity, ktoré môžu mať potencionalne škodlivé účinky, takže jeho bezpečnostný profil je riaznivejší.
- 3 Vylučuje sa prevažne močom, čo je tiež výnimočná vlastnosť, lebo nepodlieha metabolizmu v pečeni, čiže ju nezaťažuje. V tomto je rozdielny oproti ostatným estrogénom.
- 4 Nedochádza k interakcii s inými liečivami.

Hormonálnu antikoncepciu užíva 90 tisíc Sloveniek, čo predstavuje len 10,3 % žien v produktívnom veku. Toto číslo kleslo za posledných 10 rokov o 5 percentuálnych bodov. „Dôvody nízkej užívateľnosti sú rôzne. My sa však domnievame, že hlavným dôvodom odmietania hormónov je nevedomosť a viera v nepravdivé mýty pochádzajúce z minulosti,“ povedal na margo nízkej užívateľnosti prezident Slovenskej gynekologicko-pôrodníckej spoločnosti (SGPS) docent Redecha. „Naše snahy v SGPS smerujú najmä k vzdelávaniu a odovzdávaniu nových informácií z gynekológie. Tešíme sa, že aj vďaka tejto novinke v oblasti hormónov, budú mať ženy viac možností ako predchádzať neplánovaným tehotnostiam a chrániť si svoje zdravie,“ dodal docent Redecha.

Najrozšírenejšou hormonálnou antikoncepciou na svete aj na Slovensku je kombinovaná HAK, ktorá obsahuje obidva ženské hormóny – estrogén aj gestagén. Medzi jednotlivými typmi HAK je rozdiel najmä v gestagénovej zložke. Estrogénová zložka bola donedávna takmer vo všetkých preparátoch totožná a rozdiely boli len v množstve, ktoré preparát obsahoval.

Poznáme 4 hlavné estrogény, ktoré sa prirodzene nachádzajú v ženskom tele: estrón, estradiol, estriol a v poslednej dobe pribudlo poznanie estetrolu. K ich produkcii dochádza v rôznych častiach organizmu a v rôznych životných obdobiach ženy a aj počas jej menštruačného cyklu sa mení ich hladina. Súčasťou každej existujúcej kombinovanej HAK doteraz bola estrogénová zložka vo forme samotného estradiolu alebo jeho derivátov.

Po viac ako 30. rokoch existencie HAK prichádza k prelomovej novinke vo forme inovácie v estrogénovej zložke hormonálnej antikoncepcie. Estetrol, ako najmenej známy ženský estrogén bol síce objavený už v roku 1965, ale až teraz vedci dokázali využiť jeho pozitívne vlastnosti v praxi. Jeho najväčšou výhodou je, že na tkanivá v organizme pôsobí selektívne (NEST= Natívny Estrogén so Selektívnym pôsobením v Tkanivách), čo znamená, že inak pôsobí na tkanivo v prsníku či v pečeni, inak na kostné tkanivo a inak aj na tkanivá v maternici či pošve. Rozdiel je v mechanizme účinku. Kým iné estrogény účinkujú na membránový

„Najčastejšie hlásené nežiaduce účinky HAK súvisia najmä s jej estrogénovou zložkou – nevoľnosť a bolesť brucha, bolesť hlavy, bolesť prsníkov a/alebo citlivosť, menštruačné nepravidelnosti. Preto je výber estrogénu v HAK kľúčový. Som rád, že mnohé ženy aj gynekológovia tak v najbližších dňoch privitajú možnosť vybrať si v HAK nielen gestagénovú zložku, ale aj estrogénovú zložku. Aj naďalej však platí, že výber vhodnej hormonálnej antikoncepcie ostáva na dohode pacientky a jej gynekológa, keďže on ju pozná najlepšie aj po zdravotnej stránke a vie posúdiť, ktorý preparát je pre ňu najvhodnejší,“ zdôrazňuje profesor Borovský, prednosta I. gynekologicko-pôrodníckej kliniky LF UK a UNB, Nemocnica sv. Cyrila a Metoda. (red)